

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Vesilahden kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

-

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Se on mahdollista, mutta edellyttää, että uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa otetaan maantieteelliset erot huomioon ja että palvelutuotannon toteutus pohjautuu alueen kuntalaisten palvelutarpeeseen. Hallintomallin uudistaminen sinällään ei kavenna väestön hyvinvointi- ja terveyseroja.

On epätodennäköistä, että esityksen perusteella parannettaisiin kuntien mahdollisuutta vastata laadukkaasti niille jäävistä tehtävistä. Rahoituksen haasteita kuvaa mm. esityksen

hyte-rahoituksen liian alhainen taso. Vaikutusten arviointi suhteessa kuntien toimintaedellytyksiin uudistuksen jälkeen on jäänyt vaillinaiseksi.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Pirkanmaalla toimii jo nyt alueellinen pelastustoiminta, joka on toiminut hyvin.

Pelastustoimen rahoituksen turvaaminen on oleellista, nykytason mukainen rahoitus tulee tuskin riittämään jatkossa.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Muodollisesti toteutuu, haasteena on päätöksenteon etääntyminen kuntalaisista ja uuden hallintoportaan osalta vaalien kiinnostavuus ja äänestysprosentti. Uudistus voi edistää demokratiaa siinä mielessä, että se kohdentaa päätöksenteon suoraan sote-asioihin. Tärkeä itsehallintoa rajoittava tekijä on, jos sote-maakunnille ei tule, ainakaan ensivaiheessa, verotusoikeutta.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin [Säännökset vastaavat kuntalain sääntelyä. Lain tulisi ottaa huomioon myös sote-maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Palveluiden kehittämisessä ja toteuttamisessa tulisi edelleen huomioida läheisyysperiaate.]

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin [Pykälä on tarkoituksenmukainen suhteessa säädettyihin tehtäviin. Sote-maakunnan ensisijaisena tehtävänä on järjestää sille lailla säädetyt tehtävät.]

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä [Sote-maakuntalakiluonnos vastaa tältä osin kuntalain sääntelyä. On tärkeää, että osallistumisjärjestelmät ovat kuntalaisen/kuntalaisten näkökulmasta selkeästi hahmotettavat ja käytännönläheiset.]

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei pääosin [Sote-maakuntalain tulisi mahdollistaa sote-maakuntien ja kuntien välinen yhteistyö samaan tapaan kuin kuntien välinen yhteistyö on kuntalain perusteella mahdollista.]

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Valittu rahoitusmekanismi huomioon ottaen taloudenohjausmekanismeja voidaan pitää perusteltuna. Huomiota kannattaa kiinnittää siihen, että mm. raportointi saadaan yhdenmukaiseksi ja vertailukelpoiseksi.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin [Valittua rahoitusmekanismeja voidaan pitää perusteltuna suhteessa esitettyyn investointien ohjausmalliin.]

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Maakunnalle tulisi asettaa taloudelliset tavoitteet, jotka sisältäisivät myös investointien tarkoituksenmukaisuuden harkinnan. Yhdenvertaisuuden tulisi tältäkin osin toteutua.

Lainsäädännössä tulisi vahvemmin huomioida kuntien ja sote-maakunnan rajapinnat ja niihin

liittyvät yhteistyön käytänteet ja mahdollinen sopimusperusteisuus yhteistyön toteuttamisessa.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin [Kunnilla tulee olla tosiasialliset mahdollisuudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviin. Kuntien rahoitusasema uudistuksen jälkeen tulee tältä osin turvata. Myönteistä on, että sote-maakunnilla on velvoite tukea kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei pääosin [Järjestämistä vastuuseen kuuluva itsenäinen päätösvalta on jäämässä kapeaksi johtuen mm. vahvistuvasta valtionohjauksesta, raamibudjetoinnista ja yksityisten palveluntuottajien käyttämistä koskevan sääntelyn vuoksi. Uudistuksessa tulisi ottaa paremmin huomioon monituottajuuteen perustuvat palveluntuottamismallit. Toiminnan ulkoistuksen ja ostopalvelujen hyödyntämisen eroja tulisi täsmentää.]

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

17. Ovanko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin [Tulee huomioida myös pienten toimijoiden joustava käyttö.]

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä pääosin [Toimijoiden yhteisen tilannekuvan jakamiseen tulee kiinnittää huomiota.]

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Suomalaisten oikeus valinnanvapauteen ja palvelujen saatavuuteen maakuntarajojen yli tulee varmistaa. Maakuntarajat ylittävää toimintaa ei tule yksiselitteisesti kieltää. Palveluntarjoajien alaisten yhtiöiden tarjonta ja niiden vapaa saatavuus tulee myös huomioida.

8 § 2 järjestämisvastuun siirtoa käsittelevä kohta on tulkinnanvarainen.

14 § Neuvottelujen tulisi olla vuositasolla.

49 § Valmiuskeskuksen osalta tulee huomioida yhteistyö kuntien valmiussuunnittelun ja organisoinnin osalta

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Ei kantaa.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Ei kantaa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Ei kantaa.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Ei kantaa.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Ei kantaa.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei [Säädetty aluejako on poliittinen kompromissi. Useiden asiantuntijalausuntojen perusteella sote-maakuntien suuri määrä tulee vaikeuttamaan yhdenvertaisten palveluiden järjestämistä ja tuottamista. Pienimmät maakunnat tullevat tarvitsemaan laajamittaista yhteistyötä kyetäkseen hoitamaan sote-maakunnille säädetyt tehtävät. Oletettavaa onkin, että maakuntien määrä vähenee joko kriisimenettelyn kautta tai heikoimpien hakeutuessa yhteistyöhön vapaaehtoisesti.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei [Alueiden määrää tulisi tarkistaa alaspäin. Valtion hallinnon aluejako ei vastaa esimerkiksi poliisilaitosten, aluehallintovirastojen tai tuomioistuinten osalta nyt esitettyä sotemaakuntajakoa.]

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltoapiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain

omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei pääosin [Omaisuusjärjestelyiden perustuslainmukaisuus on arvioitava huolellisesti. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvien tuotannontekijöiden tulee siirtyä sote-maakunnalle samalla kun järjestämisvastuu siirtyy. Omaisuutta luovuttanut taho saisi tästä korvauksen ja myös irtain omaisuus on huomioitava. Minimissään siirtymänkauden sitovan vuokratason tulisi olla esitettyä pitempi, vähintään 5 vuotta, ja siirtymänkauden jälkeisen vuokratason tulee mahdollistaa laadukas ja ennakoiva kiinteistönpito. Kunnille ei saa jäädä taloudellista riskiä sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloista ja kiinteistöistä, vaikka näiden palveluiden järjestämisvastuu siirrettäisiin sote-maakunnalle. Sotekiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (sote-maakunta), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötärpeeseen. Omaisuusjärjestelyihin liittyvät ongelmat olisi ratkaistava ennekuin hallituksen esitys annetaan.]

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosäätely hyväksyttävä?

ei pääosin [Ehdotetun kompensaatiosäätelyn mukaan valtio korvaisi omaisuusjärjestelyistä aiheutuneista kustannuksista kunnille täysimääräisesti siltä osin, kun kyse on 0,7 prosenttiyksikön tuloveronkorotuspainetta ylittävästä osuudesta. Niiden kuntien osalta, joiden veroprosentti ylittää kahdella keskimääräisen veroprosentin, korvaus kattaisi 75 % niistä kustannuksista, jotka alittavat edellä mainitun veronkorotuspaineen. Kunnille tulisi maksaa sote-maakunnalle siirtävästä omaisuudesta asianmukainen korvaus.]

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettaväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Liikkeenluovutus valittuna mekanismina on tarkoituksenmukainen, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy kyseessä olevista yksiköistä sote-maakunnille. Tukipalveluhenkilöstön osalta esitystä on syytä täsmentää.]

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei pääosin [Suunnittelun aikataulun mukaan esitykseen liittyvät lait on tarkoitettu tulevan voimaan pääosin vuoden 2023 alusta lukien, voimaanpanolaki 1.7.2021. Ensimmäiset maakuntavaalit järjestettäisiin tammikuussa 2022 ja vaaleissa valittavan maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi 1.3.2022. Väliaikaiset sote-maakuntien valmistelutoimielimet vastaisivat sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta, kunnes sote-maakuntavaltuusto on valittu ja sote-maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Uudistuksen toimeenpano on luultavasti suunniteltu liian nopeaksi. Peruste: kuntien talouden muuttunut toimintaympäristö, koronaviruspandemia, vaikutusten arviointi, huolellinen valmistelu sekä toimeenpano. Lainsäädännön tulisi olla kokonaisuudessaan valmis ennen uudistuksen täytäntöönpanoon ryhtymistä.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

28 § sääntelyn perustuslainmukaisuus on arvioitava.

59 §. Palveluiden hankkiminen siirtymäkauden aikana:

Pykälän teksti perusteluineen tulisi tarkistaa ja korjata vastaamaan mm. potilastietojärjestelmien ja muiden vaativien tietojärjestelmien yhteen liittämisten toteuttamista. Kuten perustelutekstissä todetaan, täysimääräisten kilpailutusprosessien läpivienti on esimerkiksi vaativien tietojärjestelmähankintojen tai laajojen tukipalvelukokonaisuuksien osalta joissakin tapauksissa jo ajallisesti mahdotonta uudistuksen lyhyen toimeenpanoaikataulun vuoksi. Poikkeussäännön on mahdollistettava edellä mainittujen hankintojen tekemisen kilpailuttamatta riittävän pitkällä aikavälillä.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Rahoituksen osoittaminen valtiolle on oikea ratkaisu esitetyssä mallissa, jossa valtion ohjaus on tiukka. Ongelmaksi voi tulla, että valtio kykenee vähentämään maakuntien rahoitusta ja näin ohjaamaan kuntaliitoksiin ja maakuntien yhdistämissiin. Vaarana on, että tällä vahvistetaan keskittämistä suuriin kaupunkiseutuihin ja muiden alueiden elinvoimaisuus heikkenee entisestään.]

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa [Kysymykseen on tässä vaiheessa täysin mahdotonta ottaa kantaa. Sote-maakuntien edellytykset suoriutua lakisääteisistä ja tiukkaan normiohjautuista tehtävistä ovat täysin riippuvaisia siitä, että maakuntien tehtävät ja valtion osoittama rahoitus ovat keskenään linjassa.]

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei pääosin [Tarvetekijät eivät kuvaa täydellisesti väestön tarpeita, jotka myös muuttuvat ajassa.]

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei kantaa.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuusudesta 29 ja 30 §)?

ei pääosin [Uudistus tulee lähtökohtaisesti tehdä mahdollisimman neutraalisti kuntien kesken. Kuntakohtaiset muutokset tulisi rajoittaa siirtymäajan jälkeen enintään 50 euroon/asukas. Esitetty +-100 euroa/asukas on liian suuri. On kohtuutonta, että kunnista riippumattomista syistä vaikutus tuloveroprosenttiin on yli 0,5 prosenttiyksikköä. Kuntien valtiosuusjärjestelmästä on tulossa vielä entistäkin vaikeammin hahmotettava järjestelmä. Uuden järjestelmän valmistelu kuntien kanssa yhdessä tulisi aloittaa heti.]

55. Ovatko valtiosuuskaiteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

ei pääosin [Kunnat huolehtivat jatkossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella merkittävästä määrästä tehtäviä (mm. varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus), joten niiden hoitamisen edellytykset on turvattava kannustavan rahoitusratkaisun avulla. Myös perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi.]

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Muutoksen tulee olla kunnille kustannusneutraali.

Valtiosuuksien osalta tulee tehdä kokonaisvaltainen uudelleen tarkastelu sote- ja maakuntauudistuksen toteutuessa.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Kunnallisvero vaihtelee kuntien välillä jopa viidellä prosentilla. Kun kaikilta kunnilta

leikataan tasasuuruinen osuus, kuntiin jää hyvin erilaiset verotuotot, joilla kuntien pitää hoitaa jäljelle jäävät lakisääteiset tehtävät.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädetty Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettyä tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettyä tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei kantaa.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Ei kantaa.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Ei kantaa.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaisissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinään selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä pääosin

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä pääosin

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Ei kantaa.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin [Maakuntien erityispiirteet tulee huomioida.]

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Mikä on neuvottelujen vaikutus käytännössä? Yhteinen toteumaseuranta ei tuota merkittävää lisäarvoa.]

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin [Valtioneuvoston antamaa aktiivisen ohjauksen mekanismia tulee harkita tarkoin.]

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Kuntien osallistumista muutoksen valmisteluun tulee vahvistaa.

Uudistus heikentää verotulokertymän kasvua ja investointikykyä sekä lisää riippuvaisuutta valtionrahoituksesta. Tämä ei ole toivottava kehityssuunta. Vaikutusten arviointi on jäänyt vaillinaiseksi.

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei [Uudistuksen toteuttamisesta syntyy merkittäviä muutuskustannuksia, joiden kattaminen haastavassa kuntataloustilanteessa tulee olemaan vaikeaa. On tarkoituksenmukaista, että valtakunnallisen uudistuksen toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset rahoittaa valtio täysimääräisesti. Valtion varaama rahoitus tähän vaikuttaa kuitenkin alimitoitettulta.]

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Muutuskustannusten arviot tulee päivittää.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Sote-maakunnan ja kunnan tulisi yhdessä toteuttaa terveyttä ja hyvinvointia edistäviä digitaalisia ratkaisuja, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on uudistuksen jälkeenkin kuntien tehtävä. Digitaalisten ratkaisujen maakunnallinen toteuttaminen edellyttää vastuiden täsmentämistä ja kansallista rahoitusta.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

Ei kantaa.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

Ei kantaa.

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

sote-integraatio

muuta, mitä?

Hyte-toimintaan.

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Ei kantaa.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Ei kantaa.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

- Ympäristöterveydenhuollon tulisi kuulua sote-maakuntaan.
- Oppilashuollon työntekijöiden (koulupsykologit ja –kuraattorit) siirtyminen sote-maakuntaan tulee harkita uudelleen. Uudistuksen toteutuminen esitettyssä muodossa vaarantaa hyvin toimivan oppilashuollon.
- Varautumiseen liittyvissä asioissa joustavat toimintamallit tulevan sote-maakunnan ja peruskunnan välillä tulisi olla mahdollisia (vrt. koronatilanteen hoitaminen).
- Mikro- ja pk-yrityksiä helpottavat välineet kuten monituottajamalli, palvelusetelit ja henkilökohtaiset budjetit on otettava käyttöön.
- Kilpailu- ja sivutoimikiellot kaventavat maaseudun palvelutarjontaa. Sote-ammattilaisia ei saa kilpailukielloin tai sivutoimikielloin pakottaa työskentelemään yksinomaan julkisella sektorilla.

- Ennakointityöhön sekä ehkäiseviin palveluihin on panostettava.
- On luotava kustannuslaskennan vertailukelpoinen malli.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Heino Tarja
Vesilahden kunta - kunnanhallitus